

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus IV. An, & qualiter venditio actuum Jurisdictionis Spiritualis fori
tam interni, quàm externi simoniaca sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

ARTICULUS IV.

An, & qualiter venditio actuum Jurisdictionis Spirituales fori tam interni, quam externi simoniaca sit?

439 **C**ommunis regula est, ex pacto dare temporale, pro actu Jurisdictionis spiritualis, simoniacum esse; sic enim proprie intervenit permutatio, & appretiatio rei spiritualis cum temporali, & e contra; ita communis ex c. *Ad nostram*; c. *Non satis*; c. *Cum in Ecclesia*; c. *Suam*; c. *Cum sit Romana* de simonia; de quibus supr.

§. 1.

De actibus Jurisdictionis Ecclesiasticae pertinentis ad forum internum.

440 **E**x pacto, & conventionem, vel tanquam pretium dare, aut accipere aliquid temporale pro actu Jurisdictionis pertinentis ad forum internum, simoniacum esse, constat ex c. *Nemo*. 14. §. *Ne quemquam* h. t. Textus in hoc c. clarus est. *Nemo*, inquit, *Presbyterorum xenium, vel emolumentum quodlibet temporale, imò spirituale detrimentum à quocunque publicè peccante accipiat, ut Episcopo, vel ministris ejus peccatum illius celer*: nec pro respectu cujusque personæ, consanguinitatis, aut familiaritatis alienis communicans peccatis, hoc Episcopo innotescere detrectet, nec quemquam poenitentem, vel minus digne poenitentem, gratiâ, vel favore, ad reconciliationem, & testimonium reconciliationis ferat eidem, vel quocunque favore dignè poenitentem à reconciliatione removeat: *quia simoniacum est utrumque*. E ratio est, quia isti actus sunt actus jurisdictionis, & potestatis spiritualis, consequenter spirituales tam ex principio, quam ex fine. Quare simoniacum est, accipere, vel exigere aliquid temporale pro auditio- ne confessionum, pro absolutione à peccatis, ab irregularitate, pro concessione indulgentiarum, pro dispensationibus, pro assistentia matrimonii, annexâ officio Parochi &c. Et hæc procedunt, sive actus illi sint potestatis, & jurisdictionis ordinariæ sive delegatæ. Excipe illa, quæ ministris Ecclesiæ danda, vel pia, & laudabilis fidelium consuetudo; vel Ordinarium justa constitutio in eorum decentem sustentationem ordinavit juxta superius dicta.

Tom. V.

Ex dictis coll. Parochos, & Curatos 441 licitè retinere, quod peractâ apud illos confessione sacramentali fideles sponte offerunt, *citra exactionem*; si enim exactio fiat, & quasi taxatio rei dandæ, non caret vitio simoniæ, cum deficiat omnis justus titulus aliquid exigendi, adeoque titulus in re non sit, nisi actus absolvendi, poenitentibus impensus; nec in hoc consuetudo sublevar, ubi aliunde sustentationi sufficienter provisum est, ut notavimus n. 426. Colliges 2. esto Curati possint poenitentibus poenitentiam imponere in satisfactionem peccatorum, etiam eleemosynas promissis curandis, si ad bonum animæ ipsarum videbitur; simoniacum tamen fore, si poenitentes cogant, & quasi obligent, ut *ab ipsis legendas* curent. Nam intentio verâ lucrum temporale querit in ea satisfactione per ministerium spirituale. Ita Suarez, l. 4. hic c. 4. n. 4.

§. 2.

De Actibus jurisdictionis Ecclesiasticae pertinentis ad forum externum.

Communis doctrina est simoniacum esse, vendere actum jurisdictionis contentiosa Ecclesiastica, ut est excommunicare, à censuris absolvere &c. c. *Vendentes*. 1. q. 3. c. *Cum ab omni*, 10. de vita & honest. Clericor. & c. *ad aures*, 24. h. t. vel actum jurisdictionis voluntariæ, ut est, dispensare in voto, in impedimentis matrimonii, quia sunt actus jurisdictionis spiritualis. Quod objici posset de Curia Romana, dictum est à n. 397. Et ideo etiam simoniacum est, pro pretio constituere aliquem Vicarium Episcopi, vel Vicarium alicujus Ecclesiæ, vel Capellanum &c. c. *Ad nostram*, 21. h. t. ibi: *mandamus, quatenus pro ministerio Ecclesiastico exercendo, sive pro Vicariis assignandis, nullatenus pecuniam exigatis*. De absolutione autem à censuris, & quidem de suspensione, & interdictione, citant aliqui c. *Nullus*, 24. q. 1. de absolutione ab excommunicatione, c. *Ad aures* h. t. & constat ex generali regula in dict. supr. In c. *Vendentes*, sic loquitur Gregorius Pontifex: *Vendentes, & ementes templo eliminat Christus, quia vel eos, qui pro munere impositionem manuum tribuunt, vel eos qui donum spiritus emere nituntur, damnat*. *Vendentes in templo sunt, qui hoc, quod quibusdam jure*

M 2

com.

competit, ad præmium largiuntur. Justitiam enim vendere, est hanc pro præmii acceptione servare. *Ementes verò in templo sunt, qui, dum hoc persolvere proximo, quod justum est nolunt, dumque rem jure debitam facere contemnunt, dato patronis pretio emunt peccatum.*

Ita c. *Cum ab omni*, Innocentius III. scribit ad Prælatos, & Clericos Lombardiæ: ad audientiam sedis Apostolicæ venisse, quòd, cum ex delegatione Pontificia causas suscipiunt pertractandas, more secularium super decima litris, vel parte alia pro diversa terrarum consuetudine, præter expensas victualium, cum litigantibus receptis pignoribus pro salario conveniant.

Subjungit porrò Pontifex: *Nos attendentes, quòd ad hoc vobis, & aliis Clericis sint Ecclesiastici redditus deputati, ut ex ipsis honestè vivere debeatis*: ideoque mandamus, quatenus ab hujusmodi exactionibus de cætero abstinentes vigore judicium gratis studeatis litigantibus impertiri, non obstante, quòd in fraudem à quibusdam proponitur, quòd id exigatur nomine assessorum, cum nec justum iudicium vendere liceat, & venales sententiæ ab ipsis etiam secularibus legibus reprobentur.

443 Ex dictis coll. simoniacum esse pretium accipere pro functionibus Ecclesiasticis, cum hæc officia sint spiritualia, quæ sunt nomine Ecclesiæ per potestatem ministerialem ab ea delegatam. Colligitur ex c. *Ad nostram*, 21. h. t. ubi in Rubrica dicitur: *si ordinandus Præsentatori suo aliquid dedit ex pacto, simoniacum esse; nam tamen deponi, si est occultum.* Unde fit, quòd omnes actus procedentes à potestate ordinis sint materia simoniæ. Barbof. ibid. n. 2. Exempla talium actionum sunt, functiones in publicis processionibus, & Lytaniis, vel in choro. Unde cum datur aliquid pauperibus, vel Religiosis, ut orent pro dante, vel celebrent, non potest sine simonia dari, *ut precium operis*, sed vel elemosynæ, vel etiam stipendii ad sustentationem necessarij pro obligatione, quam subeunt.

444 Colliges 2. cum D. Thoma, 22. q. 100. a. 3. simoniacum esse, accipere temporale ut pretium, seu compensationem pro officio prædicationis, vel exhortationis spiritualis; quia Verbum Dei est maxime spirituale medium ad salutem animarum ordinatum. Possunt tamen prædicatores ad necessariam sustentationem aliquid

accipere. c. *Cum voluntate* 54. §. *Prædicatores* de sent. excom. ibi: *elemosynas ab illis possunt licitè recipere; præsertim, si alias non valeant in illo loco sustentationem habere.* Idem est de tradente doctrinam Christianam modo exhortatorio; secus ad exercendam puerorum memoriam, qualiter fit à ludimagistris.

Coll. 3. Ecclesiam sine simonia emi 445 non posse, nec etiam redimendo. c. *Querelam*, 15. h. t. junct. Gloss. V. *Emi*. intellige, directe. Nam indirectè (puta cum universitate bonorum) bene potest aliquid spirituale dari pro temporali, ut diximus de Jure Patronat. in l. 3. decret. Textus in cit. c. *Querelam* sic habet, *Scituri, quòd sicut dicta Ecclesia emi non potuit, ita nec redimi.*

Coll. 4. Simoniacum esse, tempora 446 ledare, vel accipere pro Episcopo, Abbatibus, vel aliis personis Ecclesiasticis ponendis in sede, c. *Cum in Ecclesia*, 9. h. t. & not. quòd in ejusmodi casibus non tantum dans, sed etiam recipiens committat simoniam. Et responsio extenditur etiam ad casum, quo aliquid temporale accipitur pro sacerdotibus instituendis in Ecclesiis. Pirhing. h. t. n. 32. Textum cit. c. 9. dedimus supr. n. 424. Et ideo etiam c. *in tantam* 36. h. t. sub finem mandat Pontifex, tolli consuetudinem, secundum quam Archidiaconi *marcam argenti* pro investitura Ecclesiarum, sive immisione in corporalem earum possessionem exigebant; alii vero minores, ut Decani rurales, *vaccam* sibi dari postulabant, vel certam quantitatem pecuniæ pro vacca. Verba canonis citati sunt, *pravam etiam illam consuetudinem, de tua provincia studeas abolere, per quam pro Ecclesiarum investitura Archidiaconi, marcham argenti; minores verò Decani, vaccam albam sibi dari postulans, vel certam solvi pecunia quantitatem.* Ratio prohibitionis est, quia investitura Ecclesiarum est aliquid spirituali annexum, cum nulli competat, nisi habenti officium clericale. S. Thom. 2. 2. q. 100. a. 4. Nam de annexis est idem iudicium, c. 1. de Inst. Nec excusat consuetudo; quia pravæ consuetudines tempore non firmantur. Authent. *Ut nulli judic.* §. 1. vers. *Negue verò*, Collat. 9.

Coll. 5. Simoniacum esse accipere 447 pretium pro benedicendis nubentibus, c. *Cum in Ecclesia*, h. t. Nec excusat consuetudo contraria, ut notavi in præmissis: idem confir-

confirmatur ex c. *Suam*. 29. eod. quod retulimus in præmissi. Et quidem hi Clerici, qui ex officio tenentur ad hos actus, ne quidem titulo etiam stipendii aliquid accipere possint. Pirhing h. t. n. 40. intellige, si eis de decenti stipendio sui officii jam provisum sit. Barbof. in c. *Suam* n. 4. V. dicta n. 442. in fin.

448 Coll. 6. Simoniacum esse, accipere pretium pro consecranda Ecclesia; cum actus consecrandi procedat à potestate ordinis, c. *Cum sit*, 10. h. t. ibi: *quod nihil pro Ecclesiarum consecratione, potes, vel debes, (præter procuracionem) exigere.* Ex quo videt, quod hoc corollarium de procuracionibus non procedat, ut constat ex textu cit. si autem Ecclesia foret inops, Episcopus suis sumptibus procuraciones faciet, & consecrabit, Gloss. in cit. c. *Cum sit*, h. t. V. *Procuraciones*, quibus alimenta intelliguntur, ut notat Barbof. in c. cit. n. 3. ad finem. Donaria tamen sponte oblata, licite non respui, docuerunt P. P. Concilii Brachar. 2. & Cabilon. relati in c. *Constituimus*, 1. q. 1. c. *Placuit*, 1. q. 2. apud Gonzalez in cit. c. *Cum sit*, n. 2. V. sup. n. 338.

449 Coll. 7. Simoniacum esse, pretium exigere pro chrismate, c. *Ea, que* 16. h. t. quod intellige non tantum de ipso actu, quo quis confirmatur, sed etiam de ipso liquore chrisimatis, sive balsamo, & oleo consecrato. Pecuniam illam, seu nummos olim pro chrismate exactos ab Ecclesiis inferioribus, ad tegendum simonia vitium, tales exactores, specioso nomine vocabant *Carbedraticum*; aliquando *præstationem paschalem*, interdum *Episcopalem consuetudinem*: sed quia reverà simoniaca erat, citatis locis prohibita est; ut etiam constat ex c. *In tantum*, 36. h. t. ubi rursus alia hujus exactionis nomina ponuntur, à quibusdam inventa, ad tegendum simonia vitium; denarios, quos prius *chrismales* vocabant, post appellantes, *Paschales* seu *consuetudinem media quadragesima*.

450 Coll. 8. Accipere aliquid temporale ex pacto, ut omittatur actus jurisdictionis spiritualis (v. g. neferatur Censura; ne talis confirmetur in electione &c.) simoniacum esse, c. *Nemo*, 14. h. t. relato superius n. 440. Hoc autem procedit, si quis omittat actum jurisdictionis Ecclesiastica, ex officio exercendum, qui post se relinquat effectum aliquem spirituales moraliter: v. g. si omittatur institutio digni vel dignio-

ris, unde indignus, vel minus dignus succedat.

Coll. 9. Simoniacum esse, Ecclesia offerre sua bona, eo pacto, ut in Canonicum offerens admittatur, & ea pro præbenda retineat; constat ex c. *Tua nos*, 34. h. t. intellige ex intentione principali; non autem, si offerat purè, sine pacto, & solum roget admitti. Dixi, modo non faciat *ex intentione principali* per hoc Canonicatum obtinendi. Secus enim, licet externè dissimulet, committit simoniam mentalem. Textus cit. c. sic habet: *Devotioni tuæ taliter respondemus, quod si quis clericus cum conditione, vel pacto largiatur, aut offerat bona sua, ut illa postmodum pro præbenda retineat, & in Canonicum admittatur: hujusmodi oblatio, vel receptio fieri non poterit sine vitio simonia: cum in talibus omnis pactio, aut conventio cessare debeat, juxta canonicas Sanctiones.* Si verò purè, ac sine pacto, vel conditione qualibet offerat, rogans humiliter, ut in Canonicum admittatur, & bona sua retinere sibi liceat pro præbenda, & Clerici ejusdem Ecclesiæ purè consentiant: *hujusmodi receptio fieri potuit absque scrupulo simoniace pravitatis.*

Et subjungit: Licet autem taliter diximus respondendum, quia nobis datum est de manifestis tantummodo judicare: Si tamen is, qui talem donationem facit, eà intentione ducatur, *ut per temporalia bona, que offerit, spiritualia valeat adipisci: & Clerici, qui eum in fratrem admittunt, non essent eum, nisi commoda temporalia perciperent, admissuri*: sine dubio tam ille, quam isti apud districtum judicem (qui scrutator est cordium, & cognitor secretorum) culpabiles judicantur.

Præter hoc not. 1. quod *sola promissio* de dando temporali pro spiritualibus inducat simoniam, sic Barbof. in cit. c. *Tua nos*, n. 4. ut liquet ex ipsa rubrica hujus tituli, ibi: *vel promittatur*; intellige tamen de promissione acceptata saltem ex præsumptione. Nam sola actuum correspectivitas (nimirum datio, & acceptio) non inducit simoniam, nisi præcedat pactio, & conventio expressa, vel implicita. Sic Barbof. cit. n. 5. Not. 2. Simoniacum esse, à recepto in Canonicum exigere prandium, vel epulas, aut aliud temporale in commodum recipientium alioquin non recepturoorum, vel provisuroorum de præben-

benda, vel saltem moram traditorum, c. *Jacobus*. 44. h. t. & Barbof. ibid.

453 Not. 3. tale statum (de quo not. præced.) si quod sit in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, non excusari à vitiò simoniæ, quòd in iis recepta jam sit consuetudo, nisi tribus concurrentibus. 1. ut in tali actu recipientes instituentem, vel confirmantem honorario temporali donare, sit iustà consuetudine, vel constitutione receptum. 2. ut ejusmodi datum in pios usus convertatur. 3. ut non exigatur prius per subtractionem, aut moram spiritualium v. g. negando, vel differendo confirmationem. sic Barbof. in cit. c. *Jacobus*. n. 9. Azorcit. p. 3. l. 12. c. 11. q. 6. Castropal. tr. 17. D. 3. p. 12. n. 9.

454 Not. 4. si alicubi consuetudo invaluit, ut confirmati, instituti, vel recepti, ad Canonicatus, & beneficia, Concanonicos, aut similes convivio excipiant grante, & ex liberalitate, non committi simoniam. Less. l. 2. c. 25. n. 111. Pirhing. hic n. 91. not. 2. Similiter simoniacum non esse, si vacanti beneficio onus aliquod temporale sit impositum (v. g.) ut certa pars fructuum, aut pecuniæ quantitas in pios usus reservetur, vel ad sustentationem Ministrorum, nullà facta conventionem. Sic Barbof. cit. n. 4.

455 Dices: Jus Patronatus indirectè, seu accessoriè vendi potest sine simonia, licet sit annexum spirituali, ut diximus in lib. 3. decret. de Jure Patronatus; ergo similiter jus percipiendi redditus Ecclesiasticos vendi potest sine simonia, licet sit annexum spirituali officio. Confirmatur, quia vestes sacræ, & similia licitè venduntur, licet annectantur spiritualibus. Sed esse discrimen. Nam jus percipiendi redditus Ecclesiasticos consequitur ad officium spirituale; jus autem Patronatus solum ad aliquid temporale, nimirum ad ædificationem, & donationem Ecclesiæ; quam Ecclesia eà gratiâ, & beneficio recognoscit. Vestes autem sacræ non pendent à sacramentis, & actionibus spiritualibus, quibus deserviunt, sed secundum materiam ad eas præsupponuntur.

§. 3.

An sit simoniacum pretio constituere Judicem Ecclesiasticum?

456 Quæstio procedit de Judice tam ordinario, quàm delegato, & quidem,

sive pretium detur ex parte accipientis jurisdictionem, sive dantis? Affirmativa decisa est c. *Ad nostram*, de simon. ibi: mandamus, quatenus *pro ministerio Ecclesiastico exercendo, sive pro vicariis assignandis, nullatenus pecuniam exigatis*. Idem habetur c. *Consulere*, cod. & ratio est ex n. 442. quia est actus potestatis spiritualis, quibus præmissis:

Quæres 1. An sit simoniacum, accipere pretium, ut iste potius, quàm ille assumatur in Judicem Ecclesiasticum? Vicarium Ecclesiæ, vel Capellanum? Affirmativè responderet Suarez l. 4. de Simon. c. 26. n. 21. quia reverà temporale datum pro tali assumptione (quæ est actus potestatis spiritualis) reipsa datur pro concessa potestate spirituali; ratione cujus illa unius præ altero assumptio evadit æstimabilis, & appetitur. Unde non relevat, quod communiter dicitur, non recipi tale temporale, *ut pretium*, sed tanquam stipendium sustentationis, vel tanquam debitum jure consuetudinis jam inducta, nam, etsi animus constet soli Deo (qui decipi non potest, quidquid externè fingant ejusmodi pecuniarum sectatores) externè tamen jus præsumit pravum animum, quoties illæ pecuniarum exactiones, & receptiones fiunt in circumstantiis, quibus prudenter judicari debet, reipsa fieri permutationem. Tales circumstantiæ sunt, quando fiunt ultra taxam stolæ ab Ordinario præscriptæ, & in iis functionibus, quas gratis debere fieri præcipiunt, præsertim, ubi alias habent sufficiens stipendium decentis sustentationis, ut in superioribus jam probatum est. 2. si ipsi autoritate suâ stolam augeant, & taxam constituent. 3. si non apparet ullus justus titulus exigendi, nisi quatenus res æstimabilis sit ab eo, quod spiritualis sit, aut spirituali annexum. Nam in his juris præsumptione tales acceptiones reverà simoniacæ sunt, ut patet ex tot juribus jam relatis, & tametsi abesset vitium simoniæ, ab injustitia certè excusari non possent, ut diximus n. 430. quia petere non debitum, contra justitiam est.

Consuetudo porro jam *inducta*, non præstat excusationem, nisi fundata sit in laudabili initio, cui pia fidelium devotio, & necessaria Ministrorum Ecclesiæ sustentatio cunas dedit, ut notavimus à n. 426. ea enim, quæ cupiditatis, & avaritiæ vitio inducta est, sicut nata pravo initio, sic continua-

tinuata, non consuetudo legitima est, sed corruptela, cum semper vitiosa maneat ex objecto, consequenter opposita juri naturali, & divino.

459 Ex dictis colliges, r. dare licentias, vel quasi dispensationes, quas possunt dare Parochi suis in ordine ad præceptorum observantiam, vel excusationem (v.g. *laborandi die festo, vel die jejunii edendi cibos aliis prohibitos*) esse actus potestatis, & officii spiritualis, sive per propriam jurisdictionem, sive per authenticam approbationem causæ excusantis; consequenter per n. 442. simoniam committi pro illis exigendo aliquid temporale. Et quoniam recipientes ejusmodi licentiam, vel quasi dispensationem, communiter eam in scriptis recipere debent, questio est, an licitum sit, à recipientibus pecuniam exigere pro tali scheda, vel scriptura? R. vel exigitur pecunia pro ea scriptura præcisè secundum se considerata, vel in quantum habet æstimabilitatem à testificatione facultatis indulta per potestatem spiritualem? non primum, nam sic sæpè nec nummum valet; non secundum; quia æstimabilitas, quam accipit à potestate spiritali concedentis, est à spiritali, adeoque ipsa spiritalitas venit in appretiationem.

460 Dices: Exigi solum vel tanquam taxam jam consuetam, vel tanquam mercedem scribæ pro labore; R. si ab Ordinario ea taxa constituta est, licere: si à Parocho, vel ipso Parocho scribæ, continere injustitiam; cum penes eos non sit, vel nova onera imponere; vel antiqua justè constituta auctoritate suâ augere Parochianis, cum in temporalibus eis non subiaceant, nisi per ordinem ad ea, quæ jure, vel piâ fidelium devotione introductâ consuetudine in stipendium sustentationis decentis debita sunt, ut ostensum est supra; aliàs consuetudo erit corruptela, nimirum semper vitiosa, ex objecto seu re exigita, quæ non debetur. Quod dicitur de labore scribæ, non relevat. Nam vel habet aliunde sufficiens stipendium, vel non? si sic? eundem laborem, duplici pretio, nimirum stipendio, & pecuniâ pro illo exactâ, consequenter eundem actum, bis vendit; si non? Parochus (cui de sufficienti, ac decenti sustentatione provisum est) ex beneficio, & aliis proventibus jure ipsi obvenientibus supplere tenetur. Nam ubi talis homo necessarius est Parocho ad obsequia in commodum Paro-

chianorum, ad quæ aliàs ipse vi officii tenetur, pertinet ad ea, quæ decenti sustentatione debentur; cum in hac non consideretur solus victus, & vestitus, sed etiam reliqua necessaria.

Coll. 2. Assistentiam, quam Parochus in matrimonio suis præstat, esse actum ex institutione Ecclesiæ annexum officio Parochi, quia contractus ille conjugalis sanctus est, & sacramentum; consequenter, esse actum ministerii Ecclesiastici; adeoque si pro illo aliquod pretium accipitur, ex n. 442. committi simoniam juris divini, ut rectè docet Suarez hic l. 4. c. 19. Et ideo negandum est, quòd assistat, sicut *quilibet alius testis*; licet enim hæc assistentia nec sit actus ordinis, nec jurisdictionis; est tamen actus officii Ecclesiastici, speciali Ecclesiæ constitutione.

Coll. 3. Simoniacum esse, pretium accipere pro confirmatione electi, institutione præsentati, collatione beneficii, aut missione in possessionem juris spiritualis; nam actus isti tam ex principio, quam fine suo sunt spirituales. Hæc tamen omnia intellige, ut non comprehendant ea, quæ vel ex taxa diæcesana, vel ex piâ fidelium devotione introductâ consuetudine, tanquam stipendium sustentationis deputata sunt, vel ex ipsa mera liberalitate offeruntur. Et quamvis Concilium Trid. sess. 24. de reform. c. 14. declaraverit, simoniacum esse, si Capitulum, vel alii Prælati, aliquid exigant, pro collatione, electione, institutione, vel possessione concedenda, *non solum in pretium, sed etiam in sustentationem* (exceptâ consuetudine, de qua n. 423.) & Sacra Congreg. apud Farinacium Volum. 4. p. 87. Column. 2. imò & Pius V. in Bulla: *Durum nimis*, public. Calend. Junii 1570. Episcopum, qui aliquid exigit in receptione alicujus in Canonicum, esse suspensum à Pontificalibus; Capitulum autem subjectum interdicto; seculares excommunicationi sententiæ latæ, & reservatæ; ipsumque acceptum restitutioni obnoxium esse. Advertit tamen Lessius l. 2. c. 35. d. 18. n. III. passim non observari, & omnino ignorari, esto concilium Episcopis mandet, ut in executionem deducant.

Circa hanc P. Lessii observationem not. 1. si loquatur de receptione *pretii* pro ejusmodi actibus ex principio, & fine spiritalibus, per dictam inobservantiam etiam longæ consuetudinis, illis constitutio-

tionibus non derogari; quia recipere pretium pro illis actibus, est simonia juris naturalis, & divini, cuius vitium nullâ consuetudine purgari potest. Not. 2. si autem loquatur de receptione *sustentationis*, distinguendum esse; & affirmandum per contrariam, quam allegant consuetudinem, illis quoad hoc constitutionibus derogatum esse, in casu, ubi aliunde non est illis per Ecclesiam provisum de sufficienti stipendio sustentationis; quia tunc ejusmodi exactio foret solum contra jus Ecclesiasticum; secus, si jam aliunde per Ecclesiam ejusmodi Ministris decenti sustentatione provisum foret; quia tunc consuetudo contraria contineret injustitiam, consequenter foret iniqua ex objecto, ut dictum est à n. 426. quo casu nihil potest consuetudo. Not. 3. tamen si lex Ecclesiastica sit de materia, aliunde jure naturali, & divino vetita, si tamen illa *pœnalis* sit, ut sunt illæ constitutiones, de quibus in n. 462. per consuetudinem contrariam, quæ non est vitiosa ex objecto, vitio juris naturalis, & divini, legem illam Ecclesiasticam abrogari posse in quantum est juris Ecclesiastici obligantis ad culpam, & huic annexam pœnam, ut constat ex lib. 1. decret. tit. de consuetud.

464 Dices: In Curia Romana venduntur quædam officia (ut Clericatus, vel Auditoratus Camera) quæ constituta sunt ad exercendam jurisdictionem Ecclesiasticam vice Pontificis. Respondet Castropalaus cit. D. 3. de simonia p. 12. n. 7. In his officiis considerari duo, sicut in quolibet beneficio. 1. *jurisdictionem spiritualem*; 2. *emolumentum temporale exinde proveniens*. Primum vendi non posse, certum est ex dictis n. 456. Vendere autem secundum, *prout conjunctum primo*, ait, *jure solum Ecclesiastico prohibitum, c. si quis objecerit. 1. q. 3.* consequenter, in illis casibus licitum fieri Pontificis dispensatione, adeoque venditionem illam secundum temporale, simoniacam non esse per *c. fin.* Ne Prælati vires suas. Sed, cum temporale totam in hoc casu æstimabilitatem habeat, à jurisdictione spiritali (aliàs pauci emerent munus ejusmodi) ægrè ostenditur, spirituale non venire in appropriationem.

§. 4.

An, & qualiter committatur simonia exigendo temporale pro dispensationibus?

465 **H**Æc materia frequens est; nec exemplo caret; cum certum sit à Romana Curia pecuniam exigi, quando petuntur dispensationes, & conceduntur: & quo gravior est dispensatio, eò majorem quantitatem exoptulari; sic pro dispensatione in 2. gradu, magis, quàm in 4. & pro impedimento consanguinitatis, quàm affinitatis, vel justitiæ publicæ, augetur taxa. Pro ipso actu *dispensandi* dare, exigere, vel accipere pretium, esse simoniacum, etiam in stipendium sustentationis, esse certum ait Castropalaus p. 3. tr. 17. D. 3. p. 12. n. 10. cum D. Thoma, Suarez, Lessio, & aliis ibidem relatis, ex Trid. sess. 21. c. 5. Cujus ratio est, quia talis actus ex principio, & sine spiritalis est.

Potissima difficultas est, an Ordinarii, 466 & eorum Officiales, quibus à sede Apostolica dispensationes matrimonii committuntur, *saltem pro labore* (testium v. g. receptione, & examinatione) possint aliquid exigere? Possè, quod consuetudine inductum est, affirmat Sanchez l. 8. de Matr. D. 35. n. 11. Salas de legibus. D. 20. l. 101. quia Tridentinum prohibet solum receptionem *premiis*, ac *muneris*. Negativam tamen sequitur Castropalaus cit. n. 12. Cum Navarr. L. 1. Consil. in 2. edit. de Rescript. Consil. ult. Zerola in praxi Episc. p. 2. V. *Delegatus, §. 2. & V. dispensatio, §. 1.* aliisque ibidem relatis, id quod etiam esse decisum à Sacra Congregatione refert Barbosa in Collectaneis decision. Apostolic. V. *dispensationes matrimoniales*. n. 5. explicante illud *ly muneris*, ut intelligatur, *nec quidem pro mercede laboris* aliquid exigi posse, ex quo constat ad rationem contrariæ opinionis; quæ tamen accipe juxta dicenda in seqq.

Not. tamen 1. Garciam, & Genucen. 467 sem, apud Castropal. cit. n. 13. probabiliter docere, posse aliquid exigi in casu, quo dispensans domicilio suo egredi deberet pro examinandis testibus, aut verificandis narratis, aut cum partes peterent transcriptum instrumenti dispensationum. Not. 2. cum dicimus à dispensantibus in causis matrimonialibus non posse licitè aliquid exigi pro labore, *etiam titulo sustentationis*, probabilius esse, non committi simoniam, factis agendo (nam eo casu venderetur solum labor *temporalis*) sed fore turpe lucrum; cum iniquum sit exigere indebitum, ac jure prohibitum, quando sufficienter provisum

sum est de decenti sustentatione; & dispensatio, quæ committitur est juris tantum delegati. Quod dicitur de dispensationibus Curie Romanæ, solvi potest ex dictis n. 397. nam pecunia, quæ in dictis casibus exigitur à dispensandis, non exigitur, nec licetè potest exigi *in commutationem dispensationis, & gratiæ per hanc collata* (sic enim foret simonia juris divini) sed solum *in sustentationem* Papæ, Officialium, aliaque onera Ecclesiæ incumbenda in subsidiis contra infideles præstandis, in hoc dispensante Pontifice; cum stipendium laboris in eo casu exigere, *in sustentationem* jure solum humano prohibitum sit, quod utique relaxare potest Papa, quando illud occasione talium functionum exigitur ab his, qui sunt delegati, extra Curiam Romanam.

ARTICULUS V.

De Simonia, quæ committitur collatione, & receptione Ordinum.

468 **C**ommunis regula est, omnes illos actus, seu actiones, supponentes potestatem ordinis, pro quibus in æstimationem, seu compensationem exigitur, vel datur aliquid temporale, simoniam esse juris divini, & naturalis; quia sunt actus tam ex principio, quam ex fine spirituales, & supernaturales. Suarez l. 4. c. 13. à n. 1. quod etiam intelligitur de minoribus 4. Ordinibus, quia saltem characterem sacerdotalem supponunt. Intellige tamen de illis actionibus non materialiter sumptis (prout etiam possunt exerceri à Laico) sed exercitis *possessivè* seu formaliter. Quod dictum est, *committi simoniam*, si quid temporale accipiatur pro *collatione Ordinum*, extenditur etiam ad collationem primæ tonsuræ; quia & hæc supponit potestatem spiritualem ordinis in conferente. sic Suarez cit. c. 13.

469 **Q**uestio est, an Ministri, servientes Episcopo ordinanti, committant simoniam, si pro suis functionibus aliquid exigant, vel accipiant? Communis doctrina est, quando principalis actio (ut est *collatio ordinum*) debet fieri *gratis* (ne fiat *simoniace*) etiam actiones eorum, qui ministri sunt accessorii, debere similiter gratis fieri. Ne scilicet indirectè fiat, quod directè non licet. Ex hoc infert Azor p. 3. l. 11. c. 5. q. 1. aliquid exigere pro concedendis *formatis*, *simoniacum* esse: idem asserit, si quid.

Tom. V.

quam accipiatur pro *literis dimissoriis*. Per *formatas* intelliguntur literæ testimoniales; quibus fit publica fides aliquem *Clericum ordinatum esse*. Sic Azor cit. Per *dimissorias*, quibus alicui datur facultas, ut possit ab alio Episcopo ordinari. Utrumque tamen casum præcedentem intellige (*spectato jure communi*) si quid datur, vel exigitur *principaliter* pro spirituali. Nam si tali casu quid detur Episcopo, vel ejus Ministris, *sponse, & gratuitè* non eo fine, eodem jure licetè datur, & accipitur. Colligitur ex c. *Esti questiones*, & c. *dilectus* h. t. quibus adde c. *quidquid*. 1. q. 1. ibi: *nisi voluntariè oblata*. Hanc tamen limitationem accipe, si quod offertur sit modicum, & non detur *in ipso actu ordinationis*, sed ex intervallo, sicut colligitur ex c. *sicut*. §. is autem 1. q. 2. & hoc spectato jure communi. Dixi *spectato jure communi*. Nam Tridentinum sessione 21. de Reform. c. 1. statuit, *ut Episcopi, & alii Ordinum Collatores, aut eorum Ministri, ad tollendam omnem avaritiæ suspicionem ab ordine Ecclesiastico, nihil, quovis prætextu, accipiant, pro collatione quoruncunque ordinum, etiam Clericalis tonsuræ; nec pro literis dimissoriis, aut testimonialibus; nec pro sigillo, nec pro quacunque alia causa, etiam sponse oblatum*. Rationem dat Lessius L. 2. c. 35. n. 61. quia non censetur *tunc* facile *sponse dari* (maximè ante ordinationem) & cupidi homines facile sibi persuaderent, *sponse dari*, quod *coactè* offertur. Si tamen revera quid omnino spontè daretur, & ut tale acciperetur, simonia non foret, quia tunc cessaret pactio, & ratio debiti, quæ requiritur ad simoniam. Ita Lessius loc. cit.

Excipit tamen Concilium ab hoc suo 470 decreto Notarios, qui aliàs *nullum habent salarium*, & degunt in locis, ubi non viget consuetudo, *nihil accipiendi pro dimissoriis, aut testimonialibus*. V. Barbosa in c. 1. h. t. n. 3. His ergo concedit, posse accipere, decimam tantum partem unius aurei, hoc est, ut exponit Pirhing hic n. 18. unum Julium, sed eà lege, ut ex hoc nec indirectè in Episcopum redundet ullum commodum. Secus facientes subjicit pœnis à Jure inflictis ipso facto incurrendis, interdicendo simul taxas, statuta, & consuetudines contrarias, etiam immemorales. Per *aureum* autem hîc intelligi *ducatum*, declaravit S. Congregatio Concilii apud Zerol. in praxi Episcopali. p. 1. V. *Dimissoria*. §. ad 7. Pœnæ

N

autem